

დაბირნარი

№ 58

გამოცემის პირაში სამჯერ

9 ივნისი 1944 წ.

პერმანის უმაღლეს სასდლობის ცნობები

გადმოსხის მთხველის ფრთხოების ჩატილები აჯაროვების აჯაროვების კონტროლის მიზნების

კოველსა და დესტრის უმაღლესი სასდლობის განახლდა

მთხის ფლოტის გაიღო დიდი ზარალი

ფიურერის მთავარი განაკი.

6 ივნისი.

გერმანის უმაღლესი სარდლობა იუწყება:

კანის ჩრდილო - დასავლეთით, წინა დღეებში გაღებული მსხვერპლის გამო, მტერმა შესწყვიტა იერიშების მოტანა. გუშინ, კარენტანის სამხრეთ-დასავლეთით მდებარე რაიონში ამერიკული ნაწილები მთელი დღის განმავლობაში, არტილერიისა და ტანკთა ძლიერი შენაერთების დახმარებით, აწარმოებდენ შემოტევას. გააფთრებული ბრძოლების დროს ჩვენმა წინ წაწეულმა წერტებმა უკან დაიხიეს და დიდ ერთეულებს შეუერთდენ. ყველგან, სადაც კი მტერმა კონტაკტი დამყარა ჩვენს ძირითად ძალებთან, ჩვენი ერთეულები კონტრა - იერიშე გადავიდენ. ბრძოლები გრძელდება. სამხრეთ საფრანგეთში განადგურებული იქმნა ინგლისელ პარაშუტელთა ერთი რაზმი, რომელთაც ჰქონდათ საბორტის მოხდენის სპეციალური დავალება. ლამით ჩვენი ავიაცია წარმატებით თავს დაესხა მარტინის ჭარის მომავალ კოლონებს. 5 ივნისს, ლამით, ჩვენი მძიმე ბომბდამშენთა თავდასხმის დროს მტრის გემთა თავშეყრის ადგილებზე, გუშინდელი ჩვენი ცნობების გარდა ჩაძირულია კიდევ სატრანსპორტო გემი, რომლის 7.000 ბრუტოტონას. მძიმედ დაზიანებული იქმნა ერთი კონტრა - ნაღმოსანი და ერთ გემსაც ცეცხლი წაეკიდა. დაკავებულ ტერიტორიაზე

მტერმა დაპკარგა 57 თვით-მფრინავი, აქედან 44 ოთხმოტორიანი ბომბდამშენი. პოლანდიის და საფრანგეთის ნაპირებთან მტრის ძალებთან მრავალ შეტაკებების დროს ჩვენმა სადარაჯო კატერი, მძიმედ დაზიანებულ იქმნა მტრის ერთი კონტრა - ნაღმოსანი და სამი ჩერმავალი კატერი. ამ ბრძოლების დროს ჩამოგდებული იქმნა მტრის 13 ბომბდამშენი. ჩვენ დავკარგეთ 5 ჩერმავალი კატერი. გამოსახმის რაიონში ჩაძირული იქმნა მტრის ორი, სავსებით დატვირთული სატრანსპორტო გემი, რომელთა წყალშევა უდრის 15.000 ბრუტოტონას, ერთი კონტრა - ნაღმოსანი, ერთი იალქნანი გემი და მეორე სატრანსპორტო გემი მძიმედ დაზიანებული იქმნა. მცირე დროის შეწყვეტის შემდეგ, რეპრესიის სახით ლონდონი ისევ „V-1“-ის ცეცხლის ქვეშა. იტალიაში, აღმოსავლეთის და დასავლეთის სანაპირო უბნებში სწარმოებს გააფრებული ბრძოლა. სიენას ჩრდილოეთით ჩვენი ფრონტი უკან იქმნა დაწეული რამდენიმე კილომეტრით. ლენერალ - ლეიტენანტის გოპქეს მეთაურობით, მსროლელთა მე-278 დივიზიაშ განსაჭურვებითი მამაკობით მოიგერია აღმატებული მტრის იერიშები და მათ დიდი ზარალი მიაყენა. ჩვენი ავიაცია წარმატებით თავს დაესხა არა მოისახები გამოსალის გარეთ გადავიდენ. აღერების შეტაკებების დროის განახლდა გამოსალის საწყობებს. ქ. ბარის მიღამოებში იტალიანურ

ტორპედოსმტყორცელებმა მდი მედ დააზიანეს მტრის ორი სავაჭრო გემი. აღმოსავლეთის ფრონტზე, ზედა ღნესტრისა და კოველის შუა განახლდა აქტიური მოქმედება. ბარანვიჩისა და მოლოდენის შუა წინადლების მსგავსად გააფრთხებული ბრძოლები სწარმოებენ. გერმანულმა და რუმინელმა ერთეულებმა მოიგრიეს ბოლშვევიკების ყველა იერიშები. მოლოდენის დასავლეთით მტერმა დიდი ზარალი გაიღო; მათი კავალერია და ტანკები დამარცხდენ. გერმანული ავიაციის თავდასხმებმა გავტანტეს მტრის ჯარის კოლონები და განადგურეს მრავალი ქვემებები. ლამით, ჩვენი ავიაცია წარმატებით თავს დაესხა კრიჩევის სადგურს; დაბომბილი იქმნა წარმატებით აგრეთვე მინსკის ჰაეროდრომი. ინგლისის ცალკეულ ავიანებმა დაბომბეს გასულ ღამეს რეინ - ვესტფალიის ოლქის დასაზღვებული აღგილები.

რუნდშტედტის ნაცვლად, რომელმაც ავაღმყოფობის გამო ვერ შესძლო თავის ჭრალების. შესრულება. ფიურერმა მეტად თბილი წერილით მაღლობა გამოუცხადა ფელდმარშალს ფონ რუნდშტედს. რომელმაც მეტად როულ პირობებში, გამოიჩინა სარდლის მაღლი ნიჭი და თვისება. და ფიურერმა აგრეთვე ამავე წერილით მას აცნობა, მომავალში მას დაეკისრება გამსაჯურებული მისიათა შესრულება.

V — I აღმოსავლეთი ინგლისი

პარასკევის, მთელი დღის განმანლობაში, აღმოსავლეთი ინგლისის ობიექტებზე ცვიოდა „V-1“. მფრინავ ბომბთა რიცხვით თანადათან იზრდება. ამ ბომბთა გამსხოლი ბაზები, ისე კარგად არან დაფარული, რომ მტრის მიერ ყოველ ღონის ძიებათა მიუხედავად ვერ იქმნა აღმოჩენილი. გერმანულ სამხედრო წრეებში ამბობენ, რომ თვითეული ბომბი შეიცავს ათას კილომდე ამფეოქებელ მასალას, რომელთა სისტრაფე უდრის 600 კილომეტრს საათში.

მოსკოვი მოითხოვს, რომ ამარიკაშ ნავთვის მოვალეობა აღმოჩენილი არის და ამასთან უძრავი მომენტის დამარცხება.

უზენაალებები

სტოკოლმის ცნობით, რუსეთი არ კიაყოფალდება მით, რომ ამერიკები დიპლომატიურ კავშირი გასწყვიტა ფინეთთან და ახლა მოითხოვენ, რომ შეერთებულმა შტატებმა მოიგონება. მათი აზრით, სრულებით არაა საკმარისი, რომ „ფინეთი გამოცხადებული იქმნა მტრის ტერიტორიაზე“, არამედ საჭიროა, ამერიკის ჯარები შეტაკებული გადავიდენ და თვითით მოქმედება დაუკავშირონ ფინეთის წინააღმდეგ საბჭოთა ჯარებს.

გარეანის უმაღლეს სასდლობის დასავლეთით ჩვენი ფრონტზე, ლენერალ ლეიტენანტის განცხლითი და დასავლეთის და დასავლეთის სანაპირო უბნებში სწარმოებს გააფრთხებული ბრძოლა. სიენას ჩრდილოეთით ჩვენი ფრონტი უკან იქმნა დაწეული რამდენიმე კილომეტრით. ლენერალ - ლეიტენანტის გოპქეს მეთაურობით, მსროლელთა მე-278 დივიზიაშ განსაჭურვებითი მამაკობით მოიგერია აღმატებული მტრის იერიშები და მათ დიდი ზარალი მიაყენა. ჩვენი ავიაცია წარმატებით თავს დაესხა არა მოისახები გამოსალის საწყობებს. ქ. ბარის მიღამოებში იტალიანურ

ტორპედოსმტყორცელებმა მდი მედ დააზიანეს მტრის ორი სავაჭრო გემი. აღმოსავლეთის ფრონტზე, ზედა ღნესტრისა და კოველის შუა განახლდა აქტიური მოქმედება. ბარანვიჩისა და მოლოდენის შუა წინადლების მსგავსად გააფრთხებული ბრძოლები სწარმოებენ. გერმანულმა და რუმინელმა ერთეულებმა მოიგრიეს ბოლშვევიკების ყველა იერიშები. მოლოდენის დასავლეთით მტერმა დიდი ზარალი გაიღო; მათი კავალერია და ტანკები დამარცხდენ. გერმანული ავიაციის თავდასხმებმა გავტანტეს მტრის ჯარის კოლონები და განადგურეს მრავალი ქვემებები. ლამით, ჩვენი ავიაცია წარმატებით თავს დაესხა კრიჩევის სადგურს; დაბომბილი იქმნა წარმატებით აგრეთვე მინსკის ჰაეროდრომი. ინგლისის ცალკეულ ავიანებმა დაბომბეს გასულ ღამეს რეინ - ვესტფალიის ოლქის დასავლეთის და დასავლეთის გადავიდებული აღგილები.

12

მეთვრამეტე საუკუნის მიწუ-
რულში თითქოს საქართველომ
გამოიღვიძა და კიდევ მოლო-
ნიერდა, მაგრამ რამდენიმე
საუკუნის დაბაზნებული არ-
სებობის შედეგებმა სწორედ
ახლა იჩინეს თავი.

როგორც ცალკე ორგანზმის
მუშაობის დროს მიღებული
წყლულები დასვენების დროს
ხდებიან საგრძნობინი, ასევე ემ-
ართება სოციალურ ორგა-
ნიზმს.

თუმცა ირაკლიმ, თავისი მა-
მაცი ხმლით სძლია გარეშე.
მტერს და ერს შექმნა ისეთი
პირობები, რომ შეიძლებოდა
გვეფიქრა მის ახალ აღორძინე-
ბაზედ, მაგრამ ეს არ მოხდა.

და თუ გარეშე პირობები
თამაშობდენ ამაში მაინც ერთ-
გვარ როლს, ახლა, შინაგანი
უფრო მნიშვნელოვანი შეიქმ-
ნა.

ირაკლიმ ვერ შექმნა საბო-
ლოოდ ერთი ძლიერი ცენტ-
რალური ხელისუფლება თვით
ქართლ - კახეთის სამეფოშიც,
რომელიც მან ეკუთვნოდა.

ჯერ მთელი ახალგაზრდობა
ბრძოლებს მოანდომა. შეგნით
დად ხანს, ქართლისა და კახე-
თის ადგილობრივი აღმინისტ-
რაციები სრულიად დამოუკი-
დებელი იყვენ. ე. ი. ფაქტი-
ურად შინაურ საქმეებში ქართ-
ლი და კახეთი დარჩენ განცალ-
კევებული. ხოლო როცა ირაკ-
ლიმ სცადა ერთი ცენტრალის-
ტური რეეიმის დაყარება. უკ-
ვე გვიანი იყო. თვითონ მო-
ხუცდა და ისეთი დიდი გავლე-
ნა აღარ ჰქონდა. ამიტომ მისი
ხელისუფლება ძალზედ იყო.
შესუსტებული. ფეოდალებმა
ძვლავ აიშვეს თავი და ისინი
თითქმის დამოუკიდებლად გა-
ნაგებდენ თავიანთ საბრძანებ-
ლებს. ე. თაყაიშვილის „სა-
ქართველოს სიძველეებში“ გა-
მოქვეყნებულია ერთი მეტად
დამახასიათებელი დოკუმენტი,
სახელად „ერთი გლეხი კაცის
ისტორია“. ამ დოკუმენტში
მოთხოვილია ერთი გლეხ კა-
ცის თავგადასავალი. მის საქ-
მეში არა ერთხელ ჩაერია მე-
ფე, მაგრამ ის იყო უძლური
და მემამულემ (მგონია ციც-
შვილმა) ბოლომდე თავისი
გაიტანა და მეფე დამარცხა
ამ სრულიად კერძო და პატა-
რა შემთხვევაშიც კ. აქედან
ირკვევა თუ მეფის ხელისუფ-

საქართველოს გართიანების ისტორია

ლება, როგორ იყო დაცემუ-
ლი. ცხადია მისი ამ უილაჯო-
ბის ნიადაგზე შეუძლებელი
იყო რაიმე მთლიანობის მო-
ლოდინი.

ხოლო შემდეგ, მეფე ერეკ-
ლემ სცადა ზოგი ერთი რე-
ფორმები, როგორც მუდმივი
ჯარის შექმნა, რაც ფინანსი-
ური უსახსრობის გამო ვერ
მოხერხდა. მან არა ერთხელ
მოინდომა სესხის მიღება ევ-
როპის სახელმწიფოებისაგან,
მაგრამ აქედანაც არაფერი
გამოვიდა. ფინანსიური და
დროს საქართველო ისე იყო
დაცემული, რომ მეფე ირაკ-
ლი ხშირად იძულებული იყო
სომხის კერძო პირებისაგან ეს-
ესხა სულ მცირე თანხები სა-
ხელმწიფოს საჭიროებისთვის.
ამითვე, ცხადია, ამ ელემენ-
ტებს გზა ეხსნებოდათ, საქარ-
თველოს შინაურ ცხოვრეშაში
ჩარეულიყვენ.

ადგინისტრატიულმა რეფორ-
მამაც ვერაფერი მისცა. თავი-
სი მრავალრიცხვანი შვილე-
ბის დანიშვნამ, სხვა და სხვა
თემების მართველებად კიდევ
მეტი ანარქია შექმნა. მან გა-
მოიწვია ჯერ შური თავადები-
სადმი და მერე ძმებს შორის
მეტოქეობა. რაც გამოჩენდა იმ
მწარე დღეებში, როცა აღ-
მავად - ხანი შემოესია ტფი-
ლის. მაშინ, როდესაც ირაკ-
ლის ერთ დაძახებაზედ შეეძ-
ლო 30 — 40 ათასი კაცის თავ
მოყრა, მისთვის ამ საბედისწე-
რო ბრძოლის დროს ხელში
შეჩრია მხოლოდ 5 ათასი კაცი.
და თუ არ ვსცდები, ამ ბრძო-
ლში მისი შვილებიდან მხო-
ლოდ ორი იღებდა მონაწილე-
ობას, ორიც შვილისშვილი.
სხვები თავიანთ მამულებში
ისხდენ და მათ დაცვაზედ ზრუ-
ნავდენ.

მაგვარად საქართველოს ფი-
ნანსიური მდგომარეობა იყო
უძველე, ადგინისტრატიულად,
უძლური, ნივთიერად დაცემუ-
ლი, მეფის ხელისუფლება ყო-
ველგვარ ავტორიტეტს მოკლე-
ბული და სახელმწიფოებრი-
ობა ერთაირად სულ დაფავ-
და. ხოლო აღა-მავად-ხანის
შემდევამ და ტფილისი აოხ-

რებამ ხომ ირაკლი საბოლოოდ
წელში მოსტება. ამიტომ რო-
გორც კი გიორგი XII ავიდა
ტახტზედ, მიუხედავად რუს-
ეთის ურთიერთობის მრავა-
ლი უიმედო ცდებისა; მიუხე-
დავად მათ შორის უკვე მო-
დარი სასტიცი უთანხმებისა
აღა - მავმად - ხანის შემოსევის
დროს, მან კვლავ მიმართა რუ-
სეთს, ძველი ხელშეკრულების
განახლებისა და რუსეთი, მფარ
ველობაში შესვლისათვის.

ამგვარად შინაგანი მდგომა-
რეობა ისე განვითარდა რომ
ის ქართულ სახელმწიფოებრი-
ობას მიაქანებდა სრული დამ-
ხობისაკენ.

არც გარეშე პირობები ყო-
ფილან ამ დროს საიმედოხი.
ამ ეპოქაში ოსმალეთი საკა-
რისად იყო დასუსტებული და
მისი მრავალი საფაშოები სარ-
გებლობდენ ერთგვარი ავტო-
ნომით, ახალციხის საფაშო,
სჩანს ხშირად იხედებოდა სა-
ქართველოსაკენ.

ასევე აღა - მავმად - ხანის
შემდეგ საბარსეთიც ღდნავ ანა-
რქიამ მოიცავა, მაგრამ მათი
პრეტეზია მაინც დიდი იყო
და საქართველოს სხვა და სხვა
გზებით ებრძოდენ, უსევდენ
თვით კავკასიაში ჩამოსახლე-
ბულ თათრის ტომის ხალხებს,
ლეკებს და სხ. როგორც ვსთქ-
ვით ამ დროს საქართველოს
შინაურ ცხოვრებაში ფართოდ
ერეოდენ სომხის ელემენტები
და ყველა ერთად ძირს უთხ-
რიდა ჩვენს დამოუკიდებლო-
ბას. ამ გარემობათა მსხვერპ-
ლია ირაკლის ერთად ერთი იმე
დი ლევან ბატონიშვილი. მაგ-
რამ ეს გარეშე ფაქტორები ამ
დროს შედარებით სუსტი იყ-
ვენ და ჩვენ გვეონია რომ გი-
ორგი XII-ის რუსთავილური პო-
ლიტიკა უფრო შინაგანი სისუ-
სტით აიხსნება. სჩანს ამ დროს
ისეთებიც ყოფილიან, რომელ-
ნიც უფრო შორეული პერს-
პეტივებით ხსნიდენ ჩვენი რუ-
სეთის მფარველობაში შესვ-
ლის აუცილებლობას. და აი,
გარეშე მიზეზთაგან სწორედ
რუსეთის ფაქტორება ითამაშა
ამ დროს გადამტრედი როლი.
ამ დროს რუსეთში უკვე მომ

წიფებული იყო კუკუსის ფაქ-
ტობის პოლიტიკის საკითხი
და რუსები უკვე ტილ მუშა-
ობას აწარმოებდნ, ჩრდილოეთ
კავკასიაში. აგრეთვე სპარსე-
თის მიმართულებით, შათ თით-
ქმის მთელი სომხის ნალექის
სიმპატიები მოპოებული ჰქონ-
დათ. საჭირო იყო აქაც აღმო-
სავლეთ საქართველოს დაკავე-
ბა, რათა ადვილად გაელაშე-
რათ სპარსეთზედ და დასავლეთ
საქართველო კი მათ ფართო
გზას უხსნიდა ამ მხრიდან სტამ-
ბოლისაკენ.

რასავირველია, ამ რუსულ
პლანს, რომელიც იყო გადაუდე
ბელი და რუსეთის ის ღლეს იქ-
ნებოდა თუ ხვალ უნდა განე-
ხორციელებინათ, ვერავითარი
საქართველოს შინაური მდგო-
მარეობა ვერ შეაჩერებდა.

მაგრამ მოხდა საწინააღმდე-
გო. როგორც აღნიშნეთ შიგ-
ნით საქართველოშიც მომწიფ-
და ნიადაგი რუსეთისაკენ მის-
წრაფებისა. ბუნდოვანი წინა
საუკუნეებში, დღეს ეს რეალუ-
რი პოლიტიკის საგნად ხდება.
შეიქმნება გასაკუთრებული პარ-
ტი, რომელიც მეთაურობს ამ
მიმართულების. ჩვენ გვჯერა,
რომ ამ პერიოდში ჯერ კიდევ
არ ასებობდა კერძო ამბიცი-
ებისა და ჩინმედლების საკით-
ხი. ამ დროს საკითხი იდგა წმი-
და იდეურ ნიადაგზე. ჩვენი სა-
ზოგადოების ერთ ნაწილს შეგ-
ნებულად შეამდა, რომ საქარ-
თველოს დამტკიცებლობის
ბედი იყო განწირული პარ-
ტით. როგორც შესნებული პარ-
ტი მიმართულების ამ მიმართუ-
ლების გადამტრებათა შეგვერა-
ნი საკითხის საგნად ხდება.
შეიქმნება გასაკუთრებული პარ-
ტი, როგორც აღნიშნეთ შესვლა.
აგრეთვე უნდა ვიფიქროთ. რომ
იმ დროინდელი წრეები ნათ-
ლად ხედავდენ, რომ რუსეთი
გაინცა მოდიოდა კავკასიისაკენ.
ნიკოლოზ ჭარათაშვილმა სა-
მართლიანად ათემევინა იმ
დროინდელ ქართველს „რომ
დღეს იქნება თუ ხვალ ქართლ-
ის დაბაკრძალების უნდა ხელმწი-
ფობა“. ეს დებულება მაშინ
ზოგისთვის ნათელი და ისტო-
რიის მიერ დამტკიცებული,
დღესაც ზოგიერებისათვისის
გამოუცნობი დარჩენია, როგორც
ფაქტორებისათვის გადამტრებული
რუსების მიერთვებაშიც კ. აქედან
ირკვევა თუ მეფის ხელისუფ-

ლი შემდევამ და ტფილისი აოხ-
რის გადამტრებული რუსების
მეფე და მოწინავე წრეებამ
თავისით გადასცეს საქართვე-

საუგანი დაბირნერები

ქველი ტფილისის ცხოვრება და ჩვულებანი:

VII

2. ამჟრობა

ჯერ კიდევ შორეულ წარ-
სულში, ტფილისში დიდათ იყო
განვითარებული ხელოსნობა. ხელოსნებს ჰქონდათ საკუთა-
რი პროფესიონალური კავში-
რები, რომელსაც „ამჟრობა“
ეწოდებოდა. ამჟარი სპარსული
სიტყვაა, რომელიც ქართულმა
ენაში შეითვისა, და რომელიც
ნიშნავს თანამოსაქმეს. ამჟრო-
ბა საინტერესო მოვლენაა ტფი-
ლისელთა ძველ ცხოვრებაში,
რადგან მასთან დაკავშირებუ-
ლია ძველი ტფილისის დამახა-
სითხებელი წესები და ჩვეულე-
ბანი.

იგანე ჯავახიშვილის აზრით,
ამჟრობის შემოღება ჩვენში
დაკავშირებულია არაბების ბა-
ტონობასთან საქართველოში,
მერვე საუკუნეში. როგორი
იყო ამჟრობა და რას წარმო-
ადგენდა ის? ამ ძველის ძველ
ტფილისურ ორგანიზაციის და-
წერილი წესებია არ ჰქონია.
საუკუნოების განმავლობაში

შ. მაგრამ ამ პარტიის დაუპი-
რისპირდა მდლავრად მეორე
ანტი - რუსული მიმართულე-
ბა, რომელსაც მეთაურობდა
თვით დარეჯან დედოფალი და
სარდლობდა ალექსანდრე ბა-
ტონიშვილი. ამ ბრძოლაში,
როგორც თავის ალაგას შევე-
ხებით, ადგილი ჰქონდა დინას-
ტიური ხსიათის პანგარიშებ-
საც, მაგრამ ის ფაქტი რომ ამ
საქმის იდეური ხელმძღვანელი
იყო დიდი სოლომონ ლეონი-
ძე. მას აძლევს უდავო პოლი-
ტიკურ ლირებულობას.

ასეთ პირობებში იყო საქარ-
თველო და აქ ერთობის საკით-
ხი კვლავ გამოირიცხა. პირი-
ქით ბრძოლა გაჩნდა მეტად
ძლიერი. თვით სამეფო ოჯახში,
და ამ გარემოებამაც ოდ-
ნავ მაინც დააჩქარა საქართვე-
ლოს სახელმწიფოებრიობის
აღსრულება.

ამ დროს შემოდგა
ფეხი რუსეთმა საქართველოში
და მისი ანექსია მოახდინა.

შეიქმნა მტკიცე წესი და ჩვეუ-
ლება ამჟრობის წესდებისა. რომელსაც ყოველი წევრი გა-
უტეხელად ასრულებდა და ემორჩილებოდა.

ამჟრობა იყო ნამდვილი ოჯა-
ხი, სადაც ყოველი ხელოსნი
განურჩევლად მისი ეროვნები-
სა და სოციალური მდგომარე-
ობისა, თუ ის ხელოსნობას
ეწეოდა, უფლება ქონდა გამხ-
დარიყო წევრი ამ დიდი ოჯა-
ხისა. ამჟარს ყავდა თავისი გამ-
გობა, რომელსაც განაგებდა
თავმჯდომარე ანუ უსტაბაში. უსტაბაში იმჩევდენ კენჭის
ყრით, რომელიც უნდა ყოფი-
ლიყო ავტორიტეტის მქონე და
უნარიანი.

ხელოსნათა ამჟრებს ჰქონ-
და საკუთარი დროშები, რო-
მელზედაც გამოხატული იყო
თვითეულ ხელობის სიმბოლო,
როგორც მავალითად: ილია
შინასწარმეტყველის ლერი, ხარაზების დროშაზე. ყურძნის
მტევნი — სირაჯების დრო-
შაზე, ნოეს კიდობანი — ხუ-
რობისაზე. მამა — აბრამის
ბატკანი — ყასბებისაზე და სხ.

ამჟრის მოვალეობაში შედი-
ოდა გაკოტრებული წევრის
ფეხზე წამოყენება, დახმარება,
გარდაცვლილ წევრის თუ ღა-
რიბი იყო, დასაფლავება და
მისი ქვრივ - მბლების მოვლა,
პატრიონობა. პროფესიონალუ-
რი ინტერესების დაცვა. მაგა-
ლითად: არც ერთი წევრი ამ-

ქრისა, სხვის დაწყებულ საქმეს
არ დასრულებდა, თუ მუშტ-
არს ამა თუ იმ მოსაზრებით
ხელოსნის გამოცვლა უნდოდა.

ამისათვის სპეციალური ნება-
რთვა უნდა მიეღო უსტაბაში-
საგან. ერთი სიტყვით, ეს დი-
დი ოჯახი რომელიც ორგანი-
ზაციულ დარაზმულებას წარ-
მოადგენდა, იცავდა არა მხო-
ლოდ თავის ინტერესებს, არა-
მედ ხშირად აქტიურ მონაწი-
ლეობას იღებდა ტფილისელთა
საერთო ცხოვრებაში. ქართველ
მეფეების დროს ეს იყო მუდმი-
ვი საომარი რაზმი ტფილისში
დაბანაკებული, რომელიც ია-
რალით ხელში იგერიებდა შე-
მოსულ მტერს.

რუსეთის გაბატონების შემ-
დეგ ამჟრობის მდგომარეობა
შეიცავალა. სუ როგორც ყოვე-
ლი ქართული სახის მატარე-
ბელი ორგანო. რუსეთის ხე-
ლისუფლებამ ამჟრობაში დაი-
ნახა დარაზმული ტფილისელი
მშრომელნი, რომელიც მუდაშ
წინააღმდეგობას უწევდენ ყო-
ველგარ რუსულს ძალდატა-
ნებას.

1865 წელს ტფილისელმა
ამჟრებმა რუსულ ხელისუფ-
ლების წინააღმდეგ შეიარაღე-
ბული გამოსვლა მოაწეს. ათი-
ათასამდე ხელოსნი ქუჩაში

გამოვიდა შეებრძოლა რუსულ
ჯარს. რა თქმა უნდა რუსეთმა
სისხლში ჩააღრინ ეს ბრძოლა
ამჟრებისა ისე როგორც სხვა
მრავალი ქართული აჯანყება-
ნი.

თვისუფალი საქართველო
კვლავ ილადებნს ამჟრობას ახა-
ლი ეკონომიკური და სოციალუ-
რი წესითა და შინაარსით, ისე
როგორც ხდება დღეს ყველგან.

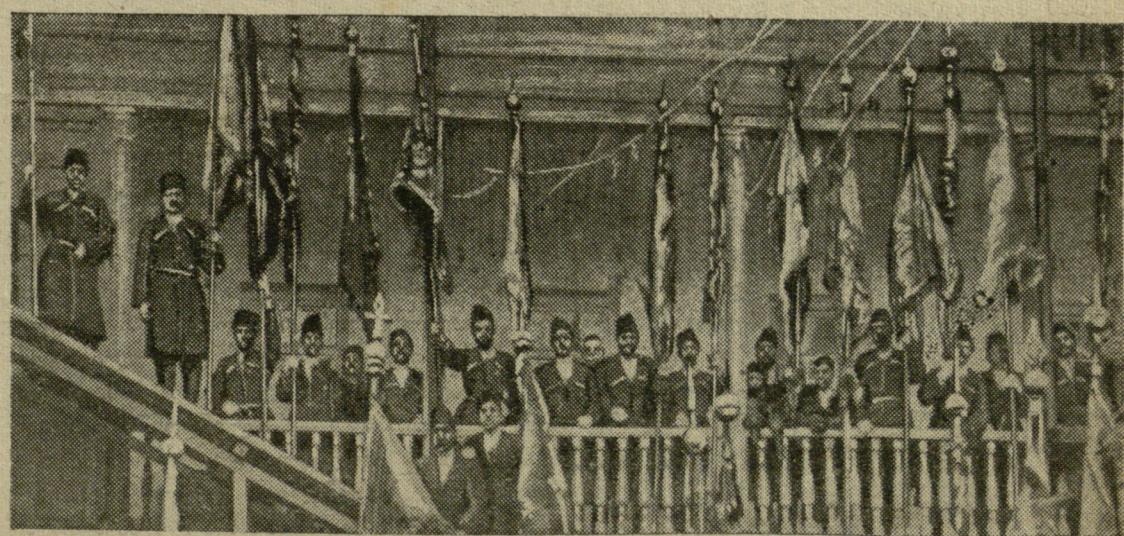
გ. გარდაველიდე.

საზღვაო გადოჭვარენ უძი
ხედები შემოზღვის შემდეგ,
გერმანიის შეიარაღებულმა
ძალებმა ახალი რეკორდი უჩ-
ვენეს მტრის საზღვაო საქარა-
ვნი - სატრანსპორტო გემებ-
თან ბრძოლაში, რომელიც აწვ-
დიდა მტრის შეიარაღებულ ძა-
ლას, სამხედრო მასალას და
პროდუქტებს.

ინიციის თვეში ჩაირული
იქნა მტრის 551 გემი 312.000
ტონტონით.

საერთო ჯამი მტრის დანა-
კარგისა 1944 წ. იანვრიდან
გაიზარდა 1.076.305 ბრუტო-
ტონამდე. ექვს თვეში დაზია-
ნებულია მტრის 229 საეკრო
გემი 1.340.000 ბრტ. მტერმა
დაკარგა დიდი რაოდენობის
ნაღმოსნები. შემოჭრის პირველ
დღებიდან გადასახლდა 25
მიმებ ნაღმოსანი, რაც საგრძ-
ნობლად მეტია წინა თვეებში
ჩაირულ მტრები ნაღმოსნებთან.
გადმოსხმის შემდეგ ჩაირულია
მტრის 168 მინის მტყურცნე-
ლი.

ექვსი თვის განმავლობაში
ჩამოყრილია გერმანიის საპარ-
ტო თავდაცვის მიერ, გერმა-
ნიაში და დასაველეთ ოლქებში
8.164 თვითმფრინავი აქვეგან
6,407 ოთხმოტორიანი მძიმე
ბომბამშენი. მაღალ ციფრებს
მიაღწია ინგლის - ამერიკელთა
საპარტო დანაკარგმა შემოჭრის
შემდეგ. ინგლის - ამერიკელებ
მა ამ ხნის განმავლობაში და-
კარგეს 2.007 თვითმფრინავი.

ქველი ტფილისის ამჟრობის გედროვენი

ალ. მანველიშვილი

ბერმანის უმაღლეს სარდლობის ცნობები

გაიოსა და კან უა ინგლისელთა დიდი უამოტა ვეპი მოგეხილულია
კოტანტის სამსახურით აგვიპელები თავიანთი კოზიფიებიდან
გადარჩევილი იქმნენ

აღმოსავლეთის ვარონტის უა სეარტი რუ სფარმოებს მძიმე თავდაცვითი
ბ რ კ რ ლ ა

ფიურერის მთავარი ბანაკი.

5 ივლისი.

გერმანიის ჯარების უმაღლეს სარდლობა იუწყება:

გუშინ დილით, ნორმანდიაში ბაიო - კანის გზის ორთავე მხარეზე საარტილერიო ცეცხლის მზადების შემდეგ, მ ტ ე რ ი, ქვეითა ჯარების და ტანკთა ძლიერი შენაერთების დახმარებით, გადმოვიდა შეტევაზე. მკაცრი ბრძოლების შემდეგ მტერი დიდი ზარალით უკუგდებული იქმნა ყველგან. იგრეთვე, ტილის სამხრეთ დასავლეთით, მტრის რამდენიმე ადგილას წინ წამოწევის ცდები ჩვენი არტილერიის ცეცხლით იქმნა უექერებული. გუშინ მთელი დღის განმავლობაში ხიდის თავის დასავლეთის ფრონტზე სწარმოებდენ მტიმე თავდაცვითი ბრძოლები. მტრის ყველა იერიშები მოგერიებული იქმნენ და სადაც კი წინა დღით მათ შესძლეს ჩვენ ხაზების უკან შემოჭრა, ისინი ჩვენი კონტრიერიშებით გადარეკილი იქმნენ თავიანთ წინა დღის პოზიციებისაკენ. ნორმანდიის ნაპირებთან ჩვენმა მტიმე თავდამსხმელებმა დამით დაბომბებს მტრის გემთა თავშეყრის ადგილები. მათ ჩასირებს ერთი კონტრი - ნალმოსანი და ერთი სავაჭრო გემი, რომლის წყალწყარი 5.000 ბრუტონას. უდრის. ერთი კრეისერი მტიმედ იქმნა დაზიანებული. გუშინ ნორმანდიის ხიდის თავზე და დასავლეთის დაკავებულ ტერიტორიებზე ჩამოგდებული იქმნა მტრის 62 თვითმფრინავი. აქედან 45 ოთხმოტორიანი ბომბდამშენია. საფრანგეთის ცენტრში, ინგლისის 43 ჯარის კაცისაგან შემდგარი პარაშუტელთა რაზმი და 108 ფრანგი ტერორისტისტი, რომელთაც დავალებული ჰქონდათ საბოტაჟის მოხდენა, მოლიანად შებყრილნი და დახერეტილნი იქმნენ.

გუშინ, ბრძოლათა სძმიმე

იტალიაში მდებარეობდა სიენას ჩრდილოეთი და არეზოს სამხრეთი იდებარე რაონებში. მტიმე და ხანგრძლივად გამოურკვეველი ბრძოლების შემდეგ, მტერმა რამდენიმე კილომეტრით წინ წამოიწია ჩრდილოეთისაკენ. ჩვენი ფრონტის გარღვევის მიზნით მის მიერ წარმოებული ცდები უშედეგოდ დარჩენ იტალიის აღმოსავლეთ და დასავლეთ ნაპირებზე მტრის შემომტევი ძალები ჩვენმა გრენადერებმა ტანკთა დახმარებით გაანადგურეს.

აღმოსავლეთ ფრონტზე ადგილობრივ ფრონტის სივრცის შემოქმების მიზნით, ქ. კოველი, მტრის მოწოლის გარეშე, დაცლილი იქმნა.

ფრონტის ცენტრალურ სექტორში გათავრებული პრიცეს სწარმოებს ბარანვიჩისა და მოლდეცნის შუა მდებარე ტბიანი რაიონის კუთვნილებისათვის. ბარანვიჩის აღმოსავლეთი და ჩრდილოეთი საბჭოების შემოტევები მტიმე ბრძოლების შემდეგ, მოგერიებული იქმნენ. მინსკის სამხრეთით ჩვენი ერთეულები ბრძოლით უკან იხევენ. ქალაქის ჩრდილო - დასავლეთი ბოლშევიკების მაფრი იერიშები მოგერიებელი იქმნენ. ამ რაიონში წარმოებული ბრძოლების დროს, ლენინგრად ფონ ზაუკენის მეთაურობით ჯავშნიანთა ერთმა ჯგუფმა 27 ივნისიდან 3 ივნისამდე გაანადგურა მტრის 232 ტანკი. ვილნის ჩრდილო - აღმოსავლეთი გააფთრებული ბრძოლები მიმდინარეობდნენ. პოლოტკის დასავლეთი და ჩრდილოეთი უკუგდებული იქმნა ბოლშევიკების მძლავრი იერიშები, რომლის დროს მტერმა დიდი ზარალი ნახა. ბოლშევიკების წინა აღმდეგ ბრძოლაში ჩვენი აუგუსტი მეტად აქტიურ მონაწილეობას იღებდა. ჩვენმა ავიაციამ ქ. მინსკზე აწარმოვა წარმატებით კონცენტრიული თავდასხმა. საბჭოთა ავიაციამ ჭირკენს შემდეგის დროს დაკავებულია დაკავებული ბრძოლების შემდეგ იქმნენ. სამი ტალიის სამხრეთ დასავლეთით ერთ - ერთ ადგილზე მტერმა შესძლო ჩვენს პოზიციებზე შემოჭრამა ჩვენი ძალებს კონტრი - შეტევის შემდეგ ისინი გადარეკილ იქმნენ. სამი ტანკი განადგურებულია.

თავდასხმის დროს დაპქარება 26 თვითმფრინავი. რუმინეთზე თავდასხმის დროს ამერიკელებმა დაკარგებული 5 ოთხმოტორიანი ბომბდამშენი.

მოკლე ცნობები

იაპონიის ახალი შეტევები

იაპონიის საიმპერატორო მთავარი შტაბი იტყობინება, რომ ჩინეთის ფრონტზე დაიწყო იაპონიის ახალი დიდი შეტევები.

იაპონიის შეიარაღებულმა ძალებმა დაიწყება სწრაფი წინსკლა კანტონის რკინის გზის მიმართულებით, კანტონსა და ხანოუს შემდეგის.

დე გოლი და საბჭოები

ინგლისის ფარულ პოლიციამ, „ინტელიენს სერვისმა“ ხელთ იგდო დე გოლსა და საბჭოთა მთავრობის შორის დადებული ფარული ხელშეკრულების ტექსტი, რომელიც ეხება ჩრდილო აფრიკის საკითხების შორის, გათვალისწინებულია კომუნისტების მონაწილეობა ჩრდილო აფრიკის აღმინსტრუაციაში და ის შეიცავს ალექსის კომიტეტის მიერ თავის თავზე აღებულ ვალდებულებებს მისი საგარეო პოლიტიკის დარღვი. ამ ცნობის მიღებამ ლონდონის მთავრობაში გამოიწვია სასტიკი აღელვება და მან მაშნევე მიიღო საწინააღმდეგო ზომები. ეხლა ინგლისის თავის მხრივ მოითხოვს დე გოლისაგან შესაფერ გარანტიებს. დე გოლი ცდილობს დროის მოვებას. ამ მიზნით მან ლონდონში გაგზავნა ყოფილი ლენინგრადი ვენინგი, რომელიც, როგორც ამბობენ, ინგლისის საგარეო საქმეთა მინისტრის ედინის ნდობით სარგებლობს.

ფინვანის ცნობები 363 დღი

ქარელის ყელთა ტრანსპორტის ნავთსადგურის და კარასალთან მტერმა სცადა, გაერღვია ჩვენი ხაზები. განსაკუთრებული დიდი შემოტევა სცადა იხანტალიის სამხრეთ დასავლეთით ერთ - ერთ ადგილზე მტერმა შესძლო ჩვენს პოზიციებზე შემოჭრამა ჩვენი ძალებს კონტრი - შეტევის შემდეგ ისინი გადარეკილ იქმნენ. სამი ტანკი განადგურებულია.

იხანტალიის აღმოსავლეთით 3 რ ი ბოლშევიკული ბატალიონი შეეცადა გადმოელახა წყლის სიმაგრეები, მაგრა ჩვენმა ნაწილებმა ისინი უკუაქციეს. მულტენის მახლობლად გრძელდება არტილერიის ცეცხლი. უკანასკნელი 24 სათის განმავლობაში მტერმა დაკარგა 24 ტანკი, აქედან 10 ტანკი განადგურებული იქმნა ავიაციის საშუალებით.

აუნუსის რაიონში გრძელდება გაათორებული ბრძოლები, განსაკუთრებით რაიაკონტის და სალმას მიმართულებით, სადაც მტერი მოელი ლამის განმავლობაში გვიტევდა ერთ ერთ ადგილას, მტერმა შესძლო ჩვენი პოზიციების გარღვევა, მაგრამ ჩვენი კონტრი შეტევის შემდეგ ისინი უკუაქციელი იქმნენ.

მასელკას მიმართულებით ყოველგვარი ცდები მტრის შემოტევისა უკუაქციელია მათვების დიდი დანაკონტით. პატენტი, ჩვენი ნაწილების მიერ დატოვებულია. ჩვენი და გერმანიის ავიაციის მიერ დაბომბილ იქმნა მტრის საწყობები, სატანკო შენარეტები, არტილერიის და შვეიცარიელების ნაწილების შემდეგ ისინი უკუაქციელი იქმნენ. მასელკას მიმართულებით ყოველგვარი ცდები მტრის შემოტევისა უკუაქციელია მათვების დიდი დანაკონტით. პატენტი, ჩვენი ნაწილების მიერ დატოვებულია. ჩვენი და გერმანიის ავიაციის მიერ დაბომბილ იქმნა მტრის საწყობები, სატანკო შენარეტები, არტილერიის და შვეიცარიელების ნაწილების შეჯგუფებანი. იხანტალიის სამხრეთის ფინვანის სავარებლივი გარემონტრიული ცდების შემდეგ ისინი უკუაქციელი იქმნენ. მასელკას მიმართულებით ყოველგვარი ცდები მტრის შემოტევისა უკუაქციელია მათვების დიდი დანაკონტით. პატენტი, ჩვენი ნაწილების მიერ დატოვებულია. ჩვენი და გერმანიის ავიაციის მიერ დაბომბილ იქმნა მტრის საწყობები, სატანკო შენარეტები, არტილერიის და შვეიცარიელების ნაწილების შეჯგუფებანი. იხანტალიასთან ფინვანის და გერმანიის საავიაციო შენარეტების და საზენიტო არტილერიის მიერ ჩამოგდებული იქმნა მტრის 35 თვითმრინავი აქედან 7 ჩამოგდებულ იქმნა აუნუსის ყელთან.

„ლეგიონერი“-ს რედაქციის მისამართი:

Georgische Betreuungsstelle
16, rue Eugene Delacroix.
Paris (16).
ნებართვა «35 818».